

ወያኖይ፤ደርባዊ አሰላልፋ ሓይልታት አይሓዋውስን

ነዛ ሓፃር ፅሁፍ ንምፅሓፍ መበገሲ ዝኾነኒ ኣብ ዓይጋ ፎሮም ብዕለት 12/07/2010ዓ/ም "ብስራት ምስረታ ሰብ ሕድሪ ሲቪል ማሕበረሰብ ትግራይ" ብዝብል ርእሲ ዝወፀ ፅሁፍ እዩ።እዚ ልዕል ክብል ዝተጠቐሰ ርእሲ ሓዙዎ ዝወፀ ፅሁፍ ክልተ ዘይተዓረቐ ትሕዝቶታት ወይከዓ አሰላልፋታት ከተዓርቑ ምፍታኑ ተዓዚቦ።ንምንታይ እዩ ዘይተዓረቐ አሰላልፋ ሓይልታት ከተዓርቑ ዝፍትን ዘሎ?መወዳእታ ናይዚ ክምስረት ዝድለ ዘሎ ሲቪል ማሕበረሰብ ናብይናይ ደምበ እዩ ክሕወስ? ዝብሉ ሕቶታት ምላሽ ንምሃብ ብምዕላም ወያኖይ፤ደርባዊ አሰላልፋ ሓይልታት አይሓዋውስን ብዝብል ትሕዝቶ ተዳልዩ ቀሪቡ ኣሎ።ሰናይ ንባብ።

1.ህዝቢ ትግራይ ንምንታይ እዩ ወይኑ?

እቲ ልዕል ክብል ዝተጠቐሰ ርእሲ ሓዙዎ ዝወፀ ፅሁፍ"ዝኸበርካ ወያኖይ ህዝቢ ትግራይ፤" ብምባል ስለ ዝጅምር እንታይነት ወያነን ወያኖይን ከምእውን ህዝቢ ትግራይ ንምንታይ ከም ዝወየነ ምብራህ ኣገዳሲ እዩ።ወያነ፤ምዕባለ ከይህሉ ዓጊቱ ዝሓዘ ዝኣረገ ስርዓት ብምድምሳስ ኣብ ክንድኡ ብገስጋሲ ስርዓት ንምትካእ ዝካየድ ሕብረተሰባዊ ምንቅስቃስ እዩ።ነዚ ዝኣረገ ስርዓት ከፍርሱ ዝንቀሳቐሱ ደርብታትን ቀፀላታትን ድማ ወየንቲ ደርብታትን ቀፀላታትን ተባሂሎም ይፅውዑ።እቶም ነቲ ምዕባለ ከይህሉ ዓጊቱ ዝሓዘ ስርዓት ክቕፅል ዝደልዩን ዝንቀሳቐሱን ሓይልታት ድማ መድሐርሐርቲ ይባሃሉ።እቲ ቃልሲ እንትውዒ ናብቲ ዝወየነ ሓፋሽ፤እቲ ቃልሲ እንትዝሕል ድማ ናብቲ ዝሓኢ ደርቢ እናተፀግዑ ሸለውላጋ ዝብሉ ኣንጭዎ ክልተ ዓንዴል ድማ ተወላወልቲ ሓይልታት ይባሃሉ።ብዛዕባ ወያነን ወየንትን ልዕል ክብል ብዝተወሃበ ሓፂር መግለጺ ከም መበገሲ ብምውሳድ ህዝቢ ትግራይ ንምንታይ ከምዘወየነ ናብ ዘብርህ ትሕዝቶ ንሰጋገር።

ሓፋሽ ህዝቢ ትግራይ ብመሪሕነት ህወሓት/ኢህወደግ ምስ ውፅዓት ኢትዮጵያውያን ኣሓቲ ጎኒ ተሰሊፉ ብሄራውን ደርባውን ኣርዑት ብምድፅናን ንምዕባለ ዝገገተ ዘውዳውን ፅግዕተኛ ርእሰማልነትን ካብ ሱር መሰረቶም ሚሕዩ ብምድርባይ፤ ኣብ ክንድኦም ናይ ሓፋሽ ተጠቃምነት ዘረጋግፅ ስርዓት ንምህናፅ ተቃሊሱ ሓዘውን ናይ ሓፋሽ ተጠቃምነት ዘረጋግፅ ስርዓት ደልዲሉ ክረግፅ ብፅንዓት ኣብ ምቕላስ ዝርከብ ወያኖይ ህዝቢ እዩ።እዚ ህዝቢ እዙይ እንትቃለስ ኩሉ ትግራዊ ሓወይ ወገነይ ፈታዊያይ ብዝብል ኣይተቃለሰን።ምስቲ ወያኖይ ምንቅስቃስ ተሰሊፎም ዝቃለሱ/ኣረስታይ ሸቃላይ ወያኖይ ምሁርን ናይ ከተማ ነበርትን/ፈተውቲ፤መሳፍንትን ጠበቓ ፅግዕተኛ ርእሰማልነትን ዝኾኑ ድማ ፀላእቲ ኢሉ ደምበ ፈልዩ እዩ ምዕሩግ ቃልሲ ኣካይዱ።ካብዚ ሓሊፉ ንጭቐናት ህዝብታት ኢትዮጵያ/ኣረስታይ/መርባሕቲ እንሰሳ፤ ሸቃላይ፤ ወያኖይ ምሁርን ናይ ከተማ ነበርትን/ፈተውቲ፤መሳፍንቲ ፅግዕተኛ ርእሰማልነትን ድማ ፀላእቲ ኢሉ ደምበ ፋልዩ እዩ ተቃሊሱ።ወዲ ላሕምና እናተባሃለ ዝሰበኸሉ ዝነበረ ዝመርሖ ናይ መሳፍንቲ ውድብ ብትረት ተዋጊኡ ካብ ትግራይ ተፃራሪኑ ክወፅእ ዝገበረን ብኣንፃሩ ድማ ንኢህዴን/

ብኣዲን፣ኣህዲድ፣ውድብ ስምጥ ሸለቆ/ደኢህዲን ኣብ ሑቕሬ ጋጉኡ ኣእትዮ ተቓሊሱ ዘቃለሱሉ ሚስጠር ሓፋሽ ህዝቢ ትግራይ ወያኔይ ብምኃኑ እዩ።

ሓፋሽ ህዝቢ ትግራይ ብውድቡ ህወሓት/ኢህወደግ እናተመረሐ ኣብዚ ዝህነፅ ዘሎ ዲሞክራሲያዊ ስርዓት ወያኔይ ባህርኢ ሓልዩ ዝቃለስ ዘሎ ህዝቢ እዩ። ሓረስቶት፣ሸቃሎ ወየንቲ ምሁራንን ናይ ከተማ ነበርትን እዚ ዝህነፅ ዘሎ ስርዓት ተጠቓምነት ሓፋሽ ብዘረጋግፅ ክህነፅ ዝቃለሱ ስለ ዝኾኑ ናይ ዝኾኑ ብሄር ብሄረሰብ ተወለድቲ ይኹኑ መሓዙቲን መቓልስቲን፣ካብዚ ብተወሳኺ ንልምዓታዊ በዓል ሃፍቲ ብምትብባዕ ዝቃለስ ዘሎ ህዝቢ እዩ። ተጋሩ ክራይ ኣከብቲ ሓዊሱ ናይ ዝኾነ ይኹን ብሄር ተወላዲ ክራይ ኣካቢ ድማ ኣምሪሩ ዝኹንን ዝቃለሶን ህዝቢ እዩ ህዝቢ ትግራይ። ካብዚ ልዕል ክብል ዝተገለፀ ባህሪ ቃልስን ኣሰላልፋን ዝብገስ እዩ ወያኔይ ህዝቢ ትግራይ ዝብል መፀውዒ ዝረኸበ።

ኣብቲ ብልሒ ናይቲ ኩናት ኮይኖም ዝተዋግኡ ተጋደልቲ ትግራይ እውን ወየንቲ ተጋደልቲ ዝብል ስያመ ዝረኸቡ ሓፋሽ ህዝቢ ትግራይ ንብሄራዊ መሰልን ደርባዊ ረብሕኡን ንምርግጋዕ ብህወሓት/ኢህወደግ እናተመረሐ ዝተኻየደ ነዊሕ መሪር ብረታዊ ተጋደሎ ብብቕዓት ተቓሊሶም ስለዘቃለሱን ኣብናይ ሰላምን ልምዓትን መድረኽ እውን በታ ካብ ብረታዊ ቃልሲ ዝተረፈት ኣካሎም ንልምዓት ኣብነት ኮይኖም ስለ ዝወፈሩን ዘዋፈሩን እዩ። ትሕዝቶን መግለፅን ወያኔይ ህዝቢ ትግራይ እቲ ልዕል ክብል ዝተገለፀ እዩ። ሕድሪ ወያኔይ ህዝቢ ትግራይ ንምቕፃል ዝደሊ መንእሰይ፣ምሁር ነዘን ልዕል ክብላ ዝተገለፀ ወያኔይ ባህርታት ሒዙ ክቃለስ ይግባእ። ሕድሪ ወየንቲ ተጋደልቲ ክሸከም ዝደሊ መንእሰይ ይኹን ምሁር ነተን ወያኔይ ባህርያት ተጋደልቲ ህወሓት ብፅንዓት ክትግብር ይግባእ። ኩቡራን ኣንቡብቲ ካብዚ ብምቕፃል እዚ ብስም ሰብ ሕድሪ ክጣየሽ ዝሕሰብ ዘሎ ማሕበር ሕድሪ ወያኔይ ህዝቢ ትግራይ ክሸከም ይኸእል ድዩ? ዝብል ሕቶ ናብ ምምላስ ንሰጋገር።

2.እዚ ብስም ሰብ ሕድሪ ክጣየሽ ዝሕሰብ ዘሎ ማሕበር ሕድሪ ወያኔይ ህዝቢ ትግራይ ክሸከም ይኸእል ድዩ?

"ብስራት ምስረታ ሰብ ሕድሪ ሲቪል ማሕበረሰብ ትግራይ" ብዝብል ርእሲ ዝወፀ ዕሑፍ "ዝኸበርካ ወየንቲ ህዝቢ ትግራይ" ኢሉ ዝጀመረ እንተኾነ እውን ወያኔይ ባህሪ ህዝቢ ትግራይ ብዘቕፅል መንገዲ ኣይከደን። "ሰብ ሕድሪ ብዘይ ናይ ፖለቲካ ስነ-ሓሳብ ኣፈላላይ፣ሃይማኖት፣ፆታን ደርብን ፍልልይ ተጋሩ ከም ተጋሩ እቲ ኣጋጠሙና ዘሎ ተፈፋሬ ኩነታት ከም ወትሩ ሓድነትና ሰሚሩ በዲህና ክንሓልፎን ብመሪር መስዋእትና ዝተረኸቡ ዓወታት ተዓቂቦም ዋሕዚ ህላወና ክረጋገፅ ዝተመስረተ ትካል እዩ።" ብምባል ነቲ ወያኔይ ክብርታት ህዝቢ ትግራይ ብዝድምስስ እዩ ገሊፅዎ።

ኩቡራን ኣንቡብቲ ሳላ ቀያሕትን ፀለምትን መስዋእቲ ደቂ ህዝቢ ናይ ምዝራብ፣ናይ ምቅዋምን ምድጋፍን፣ኣብ ፖለቲካ ፓርቲ ኣብ ማሕበር ወዘተ ናይ ምውዳብ ኮታስ ሰብእውን ፖለቲካውን መሰላት ሕልዋትን ኣብ ተግባር ዝወዳሉሉ ዓዲ ንምኃን በቂዕና

ኢና። ዝኾነ ይኹን ሰብ ሕገ መንግስቲ ሃገርና ክሳብ ዘይጠሓሰ ወይከኳ ንምፍራስ ክሳብ ዘይተንቀሳቐሰ መሰላቱ ሕልዋት እዮም። በዚ ምክንያት ዝተፈላለዩ ስያመታት ዘለዎም ፖለቲካዊ ውድባትን ማሕበራትን ተጣይሾም ኣብ ምንቅስቓስ ይርከቡ። ብስም ሰብሕድሪ ሲቪል ማሕበረሰብ ትግራይ ክጣዮሽ ሕቶ ዘቕረበ ኣካል እውን ሕገ መንግስቲ ሃገርና ዝጥሕስ ወይከኳ ዘፍርስ ውዳብ ክሳብ ዘይኮነ መሰሉ ምኻኑ ምግንዛብ ይክኣል እዩ።

ሓፋሽ ህዝቢ/ዜጋ ኣብ ምጥያሽ ይኹን ተጣይሾም ኣብ ምንቅስቓስ ዝርከቡ ውዳብታት ዝጠመተ ሪኢቶ ናይ ምሃብ ናይ ምድጋፍን ምቅዋምን መሰል ከምዘለዎ እዘን ውዳብታት ክኣምናሉን ንተግባራውነቱ ክንቀሳቐሳን ይግባእ።

ኣብዞም መሰላት ምክባር ኣፋላይ ከምዘይህልዎና ብምምናይ ናብቲ ልዕል ክብል ኣብ ትእምርተ ጥቕሲ ዘእተኸዎ ሓሳብ ዘለኒ ርዲኢት ናብ ምግላፅ ክኣቲ።

ሃገርና ኢትዮጵያ ኣብ ተኣናፊ መድረኽ ምእታዎ ኩላህና እንሰማመዐሉ ሓቂ እዩ። መግለፅታቱ ብብዙሕ መንገዲ ምግላፅ ይክኣል እዩ። ነቲ ዘኒአ ፀገም ፀገም ምኻኑ ምፍላጥ ንባዕሉ ዓብዪ ስጉምቲ እዩ። ቀጺልካ መንቀሊ ናይቲ ፀገም ምፍላጥካን ንምፍታሕ ርሑቕ መንገዲ ዝወስድ እዩ። መፍትሒ ብግልፂ ኣነፂርካ ንምፍትሒ ምቅላስን ምፍታሕን ድማ እቲ ዓንዲ ጉዳይ እዩ።

ኣብ ሀገርና ተፈጠሩ ዘኒአ ፀገም መንቀሊኡ እንታይ እዩ ዝብል ትዕዝብተይ ከቕምጥ። ኣብዛ ሃገር ብሓደ ገፅ ንለውጢ ዝቃለሱ ሓይልታት በቲኻሊእ ድማ ነቲ ለውጢ ዘይደልዩ ሓይልታት ሓዲኡ ኣብ ልዕሊ እቲ ሓደ ልዕልንኡ ከረጋግፅ ብዘይምክኣሉ ዝተፈጠረ ዘይምርግጋዕ እዩ። ኣብዚ መዳይ ደለይቲ ለውጢ ዝባሃሉ ሓይልታት / ሓረስቶት ፤ሸቃሎ፤ ክበርቲ ከተማ፤ ወይንቲ ምሁራን/ሓፋሽ ህዝቢ ኢትዮጵያ/እንትኾኑ፤ ከምእውን ልምዓታዊ በዓል ሃፍቲ በቲ ለውጢ ተጠቃሚ እዩ። ለውጢ ዘይደልዩ ድማ ፅግዕተኛ ርእሰማላውያን/ክራይ ኣክብቲ ሓይልታት እዮም። እቶም ለውጢ ደለይቲ ልምዓታዊ ፖለቲካል ኢኮኖሚ ልዕልና ክህልዎ እንትንቀሳቐሱ ብኣንፃሩ እቶም ክራይ ኣክብቲ ድማ ክራይ ኣካቢ ፖለቲካል ኢኮኖሚ/ፅግዕተኛ ርእሰማልነት ክጠናኸር ይንቀሳቐሱ። ስለዚ ኣብ ሃገርና ተፈጠሩ ዘኒአ ግዚያዊ ዘይምርግጋዕ ልምዓታዊ ፖለቲካል ኢኮኖሚ ኣብ ልዕሊ ክራይ ኣካቢ ፖለቲካል ኢኮኖሚ ልዕልንኡ ከረጋግፅ ብዘይምክኣሉ ዝተፈጠረ እዩ። ናይቲ ፀገም መንቀሊ ካብ ኣሰላልፋ ሓይልታት ወፃኢ ጌርካ ምርኣይ ናብ ዝተጋዞ መደምደምታ ዝወስድ እዩ ዝብል ፅኑዕ እምነት ኣለኒ።

ኩቡራን ኣንቡብቲ ዘለቂ መፍትሒ እዩ ናብ ዝብሎ ከሳግረኩም። እቲ ዘላቂ መፍትሒ ካብ ኣሰላልፋ ሓይልታት ትንታነ እዩ ዝብዘገስ። ኣብ ሞንጎ ልምዓታውን ክራይ ኣክብትን ዘይተፃረቕ ጎንፂ እዩ ዘሎ። ሓዲኢ ኣብ ልዕሊ እቲ ሓደ ልዕልና ከረጋግፅ ክኸእል ኣለዎ። ዘላቂ መፍትሒ ንምምፃእ እንተተደልዩ ብወያይ ዲሞክራሲ/ልምዓታውን ዲሞክራሲያውን መስመር እናተመራሕኻ ንሓፍሽ ህዝቢ ኣብ ጎንኻ ብምስላፍ ልዕልነት ልምዓታዊ ዲሞክራሲ ክረጋገፅ ክራይ ኣካቢ ፖለቲካል ኢኮኖሚ ክቕህም ምግባር እዩ።

ሰብ ሕድሪ ሲቪል ማሕበረሰብ ብዝብል ስያመ ዝወፀ ፅሑፍ ነዚ ልዕል ክብል ዘቐመጥክዎ ሪኢቶ ዘማልእ ኮይኑ ኣይረኽብኩዎን። ዘይተገረጸ ኣሰላልፋ ሓይሊ ከተገርኻ ዝፍትን ሓይሊ ኮይኑ እዩ ዝረአየኒ። እዚይኮ ማሕበር እዩ ክባሃል ይኸእል ይኸውን። ማሕበራት ዝጣየሻሉ ዕላማ ረብሓ ኣባል ማሕበረን ናይ ምርግጋፅ ጉዳይ ወሳኒ ነጥቢ እዩ። ብጾታ ይወደባ ብዕድመ፣ መድሐርሐሪ ይኹን ገስጋሲ ስም ይውፀአለን ወጊነን ጠጠው ዝብላሉ ክፋል ሕብረተሰብ ምህላው ግድን እዩ። ስለዚ ብስም ሰብ ሕድሪ ክጣየሻ ዝሕሰብ ዘሎ ማሕበር ናይ ስነ ሓሳብ ፖለቲካን ደርባውን ኣፋላይ ዘይብሉ ማሕበር ንምምሳል እንተፈተነ እውን ከይዱ ከይዱ ናብ ሓዲኡ ደምበ ምሕዋሱ ኣይቐርቡን። ረብሓ ካብ ልጓም ንላዕሊ ስለ ዝስሕብ።

ካብቲ ዝወፀ ፅሑፍ ንምዕዛብ ከም ዝከኣል ወያናይ ዝብል ቃል ዝተጠቐመ ዋላ እንተኾነ ልዕል ክብል ከም ዝተገለፀ ገስጋሳይ/ወያናይ ዝኾነ ውዳበ ኣሰላልፋ ሓይልታት ብንፁር ኣቐሚጡ ዝቃለስ እዩ። እዚ ብስም ሰብ ሕድሪ ማሕበር ዝወፀ ፅሑፍ ግን ኣሰላልፋ ሓይልታት ዝሓዎውስ ስለ ዝኾነ ወያናይ/ገስጋሳይ ማሕበር ክኸውን ኣይኸእልን። ወያናይ/ገስጋሳይ እንተዘይኮይኑ ድማ ናይ ወያናይ ህዝቢ ትግራይ ሕድሪ ተቐቢሉ ክፅቅብን ናብ ሽትኡ ከብዕሕን ኣይኸእልን።

ኩቡራት ኣንብብቲ ሕድሪ ወያናይ ህዝቢ ትግራይ ናብ ሽቲኡ ንክበዕሕ እንታይ ክግበር ይግባእ ዝብል ሕቶ ክለግል ይኸእል እዩ። ካብ ብዙሕ ብውሑዱ ከም ዝስዕብ ድማ ንምቕማጥ ተፈቲኑ ኣሎ።

ሕድሪ ወያናይ ሓፋሽ ህዝቢ ትግራይ ንምፍፃም መናእሰይን ሙሁራትን ክትገብርዎ ዝግባእ ታረኽ ህዝቢ ትግራይ ምንባብ፣ ምዕናዕን ምርዳእን ይግባእ። ዘካየዱ ዝተናወሐን ዝመረረን ቃልሲ ንማዕርነት፣ ንፍትሓዊ ናይ ሃፍቲ ክፍፍል፣ ንሓቀኛ ናይ ህዝቢ ስልጣን፣ ዝማዕበለት ጠንካራ ኢትዮጵያ ንምርኣይ ዝተኻየደ ቃልሲ ምኻኑ ምፍላጥ ይደሊ። ነዚ ዕላማ ዕውት ንምግባር ሰፍ ዘይብል መስዋእቲ ከም ዝኸፈለ ክትግንዘቡን ክትርድኡን ይግባእ። ነቲ ዝተኻየደ ቃልሲን ዝተኸፈለ መሰዋእትነትን ክብሪ ክትህቡ ይግባእ። ክብሪ ምሃብ ጥራሕ ኣይኮነን ከይኸለስ ከይብረዝ ህልውንኡ ሓልዩ ካብ ወለዶ ናብ ወለዶ ክሰጋጋር ክትገብሩ ይግባእ። እዚ ሓቀኛ ታሪኽ ዲሞክራሲያዊ ሓድነት ዝሰፈነላ፣ ረብሓ ሓፋሽ ህዝቢ ዝተረጋገፀላ ምዕብልቲ ሃገር ኢትዮጵያ ንምህናፅ ከተውዕልዎ ይግባእ። ኣብታትኩም ክስቶ ከምዚ ኣይሓዝን ወይከን እከለ ከምዚ ክገብር እናተገበኦ ኣይገበረን ብዝብል ዕንይንይ እናበሉ ዝሰርሕዎ ታረኽ ኣይኮን። ብዝተወደበ መንገዲ ሕድሕዶም ንማንም ከይተፀበዩ ክገብርዎ ዝግባእ ተግባር ብንቕሓት ብምፍፃም እዩ እቲ ታሪኽ ተሰሪሑ። ተጋሩ መናእሰይን ሙሁራትን ክትገብርዎ ዝግባእ እውን እዙይ እዩ።

መናእሰይን ሙሁራትን ተጋሩ ካብናይ ውሽጥን ደገን መዳናገርትን ተበለፅትን ምብርባራትን ምልዕዳላትን ብምርሓቕ ንዝገዛሕ መርዛም ምልዕዳል ወያናይ ባህሪ ህዝቢ ትግራይ ብምዕጣቕ ብንቕሓት ክትምክቱ ይግባእ።

መናእሰይን ሙሁራትን ተጋሩ ንተግባራውነት ወያናይ ዲሞክራሲያዊ መስመር፣ንዝላገለ ናይ ሓፋሽ ተጠቃምነት ንማዕርነታዊትን ዲሞክራሲያዊትን ኢትዮጵያ ህንፃት ዝከኣለኩም ኩሉ ብዝተወደበ መንገዲ ብዘለኩም ክኣለትን ፍልጠን ንጉልበትኩም ክይሰላጹኹም ብፅንዓት ክትረባረቡ ይግባእ።ነቲ መሪር ቃልሲ መሪሑ ዘወተ፣ናይ ሰላም፣ልምዓትን ጉዕዞ ክልልና/ሃገርና ብብቕዓት ኣብ ምምራሕ ዝርክብ ህወሓት/ኢህወደግ ነኒ ተሰሊፍኩም ቃልሲኹም ኣጠናኽሩ።

ዘለኣለማዊ ዝኸርን ክብርን ንቶም ዝኾነይኹን ጉርዲ ዘይለግቦም ስውኣትና!

ዘላቂ ሰላም፣ ልምዓትን ዲሞክራሲን ነዚ ወያናይ ሓፋሽ ህዝቢ ትግራይ/ኢትዮጵያ!

ታጁ ሙሓመድያሲን

muhamedyassintaju@gmail.com